

TOLLSTJÓRI

Nefndasviðs Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Alþingi
Erindi nr. P 136/851
komudagur 12.2.2009

Reykjavík, 12. febrúar 2009

Efni: Umsögn um frumvörp til laga um gjaldþrotaskipti

Afrit: Fjármálaráðuneytið

Einnig sent með tölvupósti á netfangið nefndasvid@althingi.is

Embætti tollstjóra hefur farið yfir frumvarp til laga um greiðsluaðlögun skv. þingskjali nr. 507, þingmál nr. 281 og leggur fram eftirfarandi sjónarmið varðandi innheimtu skatta og greiðsluaðlögun.

Skattkröfur njóta sérstöðu þar sem til þeirra er ekki stofnað með samningi eða af fúsum og frjálsum vilja gjaldenda. Lög sett af Alþingi mæla fyrir um hvernig álagningu skatta skuli háttáð og í hvaða undantekningartilvikum heimilt er að lækka skattstofn einstaklinga. Öll vanskilaviðurlög er lögákveðin og því er innheimtumanni ríkissjóðs ekki heimilt að veita undantekningar frá greiðslu dráttarvaxta eða eftir atvikum álags. Grundvallarregla allrar skattheimtu er jafnræðisreglan.

Í 2. mgr. a. gr. frumvarpsins kemur fram að einstaklingur sem stundað hafi atvinnurekstur geti fengið heimild til greiðsluaðlögunar stafi tiltölulega lítill hluti skuldanna frá atvinnurekstri. Bent er á að þetta orðalag er óljóst og athugasemdir með frumvarpinu skýra ekki frekar hversu stórt hlutfall skulda megi stafa frá atvinnurekstri. Æskilegt er að skýra hvað felist í orðalaginu þannig að skýring ákvæðisins sé fyrirsjáanleg.

Við fyrstu umræðu Alþingis um frumvarpið þann 5. febrúar 2009 var mikið rætt um gildissvið laganna. Embætti tollstjóra telur varhugavert að útvíkka gildissvið frumvarpsins. Því fylgir ábyrgð að stunda atvinnurekstur. Jafnframt ábyrgðinni fylgir því margskonar skattalegt hagræði og ávinningur umfram það sem almennir launamenn geta vænst af sínu starfi.

Einstaklingum og fyrirtækjum í atvinnurekstri er falið að standa skil á margskonar sköttum og gjöldum til ríkissjóðs umfram þá sem eru almennir launþegar. Þeim er m.a. skylt að innheimta virðisaukaskatt og halda eftir staðgreiðslu opinberra gjalda launþega sinna. Það varðar refsingu að skila ríkissjóði ekki þessum gjöldum. Refsiviðurlögin eru frá fjársektum til fangelsisvistunar. Embætti tollstjóra telur mikilvægt að ákveðnar skattskuldir t.d. virðisaukaskattur, staðgreiðsla opinberra gjalda, tryggingagjald og skattsektir falli ekki undir

TOLLSTJÓRI

ákvæði frumvarpsins um greiðsluáðlögun. Þessi afstaða er m.a. leidd af lagaboði Alþingis í 4. mgr. 113. gr. tekjuskattslaga nr. 90/2003. Það mundi skjóta skökku ef Alþingi sendir þau skilaboð til almennings að greiðsla vörsluskatta sé ekki mikilvæg með því að heimila greiðsluáðlögun.

Af ofangreindu leiðir að nauðsynlegt er að gera athugasemdir við 4. tl. 1. mgr. d. gr. frumvarpsins. Þar kemur fram að heimilt sé að veita skuldara greiðsluáðlögun þó hann hafi stofnað til skuldbindingar með háttsemi sem varðar refsingu. Af því leiðir að skuldari getur fengið greiðsluáðlögun, jafnvel þó hann hafi tekið við fjármunum frá þriðja manni fyrir hönd ríkissjóðs en ekki skilað þeim til ríkissjóðs, að því tilskildu að þeir fjármunir séu lítill hluti skuldar miðað við fjárhag skuldara.

Fallist Alþingi ekki á sjónarmið um að ekki eigi að veita skuldurum sem sýnt hafa af sér refsiverða háttsemi greiðsluáðlögun er bent á að skýring ákvæðisins er vandkvæðum háð og nauðsynlegt er að Alþingi skýri nánar efni ákvæðisins. Í athugasemdum með frumvarpinu skortir skilgreiningu á því hvað orðasambandið „sem einhverju nemur miðað við fjárhag“ felur í sér. Skýring ákvæðisins er ófyrirsjáanleg þar sem það hlýtur að fara eftir huglægu mati dómara og umsjónarmanns hvað falli undir „að nema einhverju miðað við fjárhag“. Orðalagið getur vísað til 5% af skuldum í huga eins umsjónarmanns en til fimmtungs í huga annars. Mikilvægt er að Alþingi setji fram hlutlæg viðmið um hvað geti réttlætt að skuldari fá greiðsluáðlögun jafnvel þó hann hafi bakað sér skuldbindingu með refsiverðu eða bótaskyldu athæfi. Það má gera með því að setja í lögskýringargögn upplýsingar um hvað miða skuli við, hvort sem það er ákveðið hlutfall eða ákveðin krónutala. Í athugasemdum frumvarpsins með ákvæðinu kemur fram að ekki sé ástæða til að túlka þessi matskenndu skilyrði rýmra en efni er til. Þetta lögskýringarsjónarmið einfaldar málið ekki þar sem það gefur til kynna að túlka skuli ákvæðið þröngt, án þess þó að gefa frekari vísbendingar um efni þess.

Greiðsluáðlögun er nýtt úrræði í íslenskum skuldaskilarétti og erfitt að segja til um hvernig framkvæmd laganna verður. Því er mikilvægt að fram komi í lögskýringargögnum útskýringar á helstu framkvæmdaratriðum laganna. Á því er nokkur misbrestur í frumvarpinu.

Embætti tollstjóra telur nægilegt að láta umfjöllun sína takmarkast við þingmál 281 þar sem sömu sjónarmið eigi að mestu við um mál nr. 278. Ekki er talin ástæða til að fjalla um þingmál nr. 275.

Virðingarfyllst,

Snorri Olsen

Tollstjóri